

Plan 4- årig løp i Trøndelag fylkeskommune

Formidling til læreplass

Avdeling for Utdanning, 08.02.2018

Postadresse: Fylkets hus, Postboks 2560, 7735 Steinkjer

Telefon: 74 17 40 00 | **Epost:** postmottak@trondelagfylke.no | **Org.nr:** 817 920 632

1 PLAN FORMIDLING I TRØNDELAG

Planen omhandler programfaget yrkesfaglig fordypning (YFF), skolenes formidlingsansvar i lærefag og overgang fra skole til bedrift. Ansvar og roller for partene i opplæringsløpet er definert. Planen bidrar til avklaring mellom skole, Avdeling for utdanning (UTD), opplæringskontor, bedrift og skal gi et godt grunnlag for samarbeid med de ulike aktørene i opplæringsløpet.

I enkeltsaker og etter behov er det naturlig å samarbeide med Oppfølgingstjenesten (OT) og pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT).

Formidlingsprosessens rutine- og ansvarsfordeling ivaretar systemrettet arbeid med mål om tidlig formidling. Felles retningslinjer og rammeplan for YFF ved skolene skal sikre samarbeid med arbeidslivet der det er aktuelt, og avklare roller og ansvar mellom de ulike aktørene. Det forutsettes at opplæringen i Vg1 og Vg2 i skole er i tråd med gjeldende læreplaner og timetall. Alle skoler arbeider med yrkesretting og relevans i fellesfagene – dette er et tverrfaglig arbeid mellom programfag og fellesfag. Yrkesrettingen i fellesfag ses i sammenheng med opplæring i virksomhet der det er aktuelt.

Fylkesrådmannen har det overordnede ansvaret for formidlingsarbeidet knyttet til lærlinger, lærekandidater og praksisbrevkandidater. De videregående skolene forbereder elever både faglig og sosialt til opplæring i bedrift. Gjennom samarbeid med arbeidslivet legges det til rette for at søkere til læreplass kan få lærekontrakt/ opplæringskontrakt etter Vg2. Seksjonen for fag- og yrkesopplæring ved Avdeling for utdanning (UTD) bidrar i formidlingsarbeidet som et bindeledd mellom skoler, elever og lærebedrifter/opplæringskontor.

De videregående skolene i Trøndelag fylkeskommune har et ansvar for sine avgangselever fram til de har underskrevet kontrakt med lærebedrift. Avgangselever som ikke er kvalifisert for oppflytting til neste trinn, skal avgiverskole iverksette et individuelt tilpasset tilbud for, slik at de kan fullføre sin opplæring. Når en gruppe søkere i et fag står igjen uten læreplass, skal UTD ta initiativ til å opprette et tilbud om Alternativ fagopplæring i skole (Alt. Vg3 i skole) i samarbeid med en eller flere av de videregående skolene. I fag der det står igjen enkeltsøkere eller få søkere, må avgiverskolen være forberedt på å igangsette tilbud om Alt. Vg3 i skole, i aktuelle fag.

Når flere elever får læreplass i arbeidslivet etter Vg2 på yrkesfag, øker dette sannsynligheten for at flere elever gjennomfører videregående opplæring. Overgangen mellom skole og bedrift er kritisk for mange elever, og det er viktig med et tett samarbeid mellom skolene, bedriftene, opplæringskontorene og UTD.

Skolen må sikre at elevene har god kjennskap til hvilke forventninger, forpliktelser og rettigheter arbeidslivet stiller til lærlinger/ lærekandidater og praksisbrevkandidater når de

kommer ut i lære. I tillegg til undervisning i skole er foreldremøter, besøk fra arbeidslivet og skolebesøk fra UTD viktige arenaer der disse temaene blir tatt opp.

Elevene må få god informasjon og karriereveiledning om hvilke lærefag som leder til læreplass, og skolene må sørge for at elevene tilbys fordypning i disse fagene slik at de lettere kan oppnå en fremtidig lærekontrakt/opplæringskontrakt. Opplæringskontorene og selvstendige lærebedrifter er viktige samarbeidspartnere for skolene og UTD. De skal sikre at lærlingene har et godt arbeidsmiljø, blir inkludert på arbeidsplassen og at opplæringen blir gitt i samsvar med læreplaner og opplæringsloven.

Mål for formidlingen i Trøndelag fylkeskommune:

- Utvikle varig struktur og tiltak for tidlig formidling til læreplass der skolene har formidlingsarbeidet som en integrert del av opplæringen.
- Øke andelen av skolenes elever som søker til læreplass etter Vg2/Vg3.
- Øke andelen søkere som formidles før skoleårets slutt.
- Skolene tar ansvar for sine elever til de er formidlet til læreplass.
- Utvikle strukturer for formidling slik at alle som har søkt læreplass får et tilbud om aktivitet tilpasset sitt behov (f.eks. læreplasskurs, praksisnært Alt. Vg3 i skole, nytt Vg2, intensivopplæring i teorifag).
- Rekruttere nye, og beholde allerede godkjente lærebedrifter som fornøyde samarbeidspartnere slik at de fortsetter å ansette lærlinger, lærekandidater og praksisbrevkandidater.

Aktører i formidlingsarbeidet

Seksjon fag- og yrkesopplæring / UTD

UTD har det overordnede ansvaret for å legge til rette for søkning til læreplass og vurdere behov for tilbud om Alt. Vg3 i skole. Elevene registrerer seg som søker til lærefag i søkeportalen www.vigo.no Portalen tilbyr opplasting av CV og gjør denne tilgjengelig for godkjente lærebedrift/opplæringskontor. Det forventes i tillegg at elevene er aktive søkere til læreplass og sender personlige søknader til aktuelle bedrifter/opplæringskontor.

4-årsløpet i fagopplæringa (inkl. YFF)

Seksjon fag- og yrkesopplæring bidrar til aktiviteter rundt overgangen fra skole til opplæring i bedrift. Det innebærer karriereveiledning i overgangen grunnskole til videregående skole og informasjon om alle muligheter innen fag- og yrkesopplæring til søkere og foresatte. Dette gjennomføres i løpet av oktober-november gjennom lokale og regionale kveldssamlinger, i samarbeid med videregående skoler, seksjon for inntak og ungdomsskoler.

Seksjonen gjennomfører årlig samling for rådgivere i grunnskolen og videregående skole, for å styrke rådgivertjenesten og karriereveiledning. Informasjon om fag- og yrkesopplæring, oppdatert informasjon om utdannings- og yrkesmuligheter, hvordan søke lære plass, rett til påbygg Vg3 etter bestått fagprøve, fagskole og høyere utdanning (UH), er aktuelle tema.

Fagnettverk

De yrkesfaglige fagnettverkene består i utgangspunktet av alle lærere som driver opplæring innen de ulike yrkesfaglige programområdene. I tillegg omfatter nettverket også opplæringskontor og instruktører i lærebedrift. Ledelsen av nettverkene er lagt til en aktuell skole. Rådgivere fra fagopplæring deltar som ressurspersoner i de yrkesfaglige nettverkene, og skal blant annet påse at nettverket setter vesentlige områder, som for eksempel YFF og formidling til lære plass i sammenheng, og på dagorden.

UTD arrangerer årlig Yrkesfagkonferansen i samarbeid med lærerutdanningen på NTNU for yrkesfaglærere, yrkesfagstudenter, skoleledere, instruktører og faglige ledere i bedrift og opplæringskontor. Overordnet mål for konferansen er å bygge kompetanse og bidra til nettverksbygging mellom skole og arbeidsliv.

Rådgiver UTD

Rådgivere på utdanningsprogrammene skal bidra til å fremme samarbeidet mellom skole og arbeidsliv og følge skolens arbeid i formidlingsprosessen. Rådgiverne skal veilede skolen i arbeidet med søkere som ikke er formidlet. Videre følge opp sjølstendige lærebedrifter og opplæringskontor i formidlingsarbeidet og ivareta søkere utenfor avgiverskoler/private skoler. Rådgiver skal være ressursperson for skoler som tildeles Alternativ fagopplæring i skole-oppdrag, og påse at tilbud som gis, er i henhold til læreplan Vg3 bedriftsopplæringen. Rådgiver får også et oppfølgingsansvar for elevene som gjennomfører Alt. Vg3 i skole i respektive fag.

UTD driver nettverket for formidlingskoordinatorer. Tett dialog og samarbeid gjennom formidlingsprosessen er nødvendig. Erfaringsutveksling og kompetansehevende tiltak skjer gjennom to dagssamlinger, en vår og en høst. Seksjonen skal gjøre koordinatorene i stand til best mulig gjennomføre sine oppgaver, og må til enhver tid sørge for at koordinatorene har tilgang til oppdatert informasjon om sine søkere. Tilganger til verktøy, statistikker, oversikter og formidlingstall er avgjørende for at formidlingskoordinatorer kan utføre en god jobb på sin(e) skole (r).

Skolens rolle i overgang skole – bedrift / formidlingskoordinator i skolen

Samarbeid skole/arbeidsliv

I samarbeid med elevene knytter skolene kontakt med aktuelle bedrifter og opplæringskontor i YFF. Dette bør skje allerede på Vg1, og videreføres på Vg2. I forkant av utplassering i YFF i bedrift, skal elevene ha innføring i hvordan utforme en søknad og CV, og søke om praksisplass. Videre skal skolen aktivt forberede elevene på bedriftenes krav og forventninger til elever i arbeidspraksis. Faglærer har et særlig ansvar for å finne bedrift som kan passe den enkelte elev.

Det er viktig at elevene er godt forberedt før utplassering i bedrift. Skolene bør gjerne invitere representanter fra arbeidslivet hvor de blant annet kan avklare elevenes forventninger og orientere om plikter og ansvar i arbeidslivet.

Skolene bør være bevisste på å benytte godkjente lærebedrifter i praksisrelatert opplæring i YFF. Der hvor eleven kan få praktiske fordypningsperioder i bedrifter som også har til hensikt å ta inn lærling/lærekandidat bør dette absolutt prioriteres. Rammeplan for YFF fremhever at praksisperioder i bedrift på et tidlig tidspunkt bør avklare om muligheter for lære plass. Bedrifter som ikke er godkjente lærebedrifter bør orienteres om muligheter for godkjenning, og avklare inntak av lærlinger/lærekandidater. Informasjon om godkjenning av nye lærebedrifter – se [Bli lærebedrift](#). Nettstedet kan være et godt verktøy for skolene i rekrutteringen av nye lærebedrifter. Formidlingskoordinatorene skal være tett påkoblet YFF og bør i samarbeid med opplæringskontorene fremskaffe grunnlag for godkjenning av aktuelle nye lærebedrifter. Satsing på rekruttering av nye lærebedrifter og omdømmebygging av fagopplæring i bedrift, vil være positivt for rekruttering til yrkesfagene.

Skoleledelsen skal initiere og vedlikeholde partnerskapsavtaler med arbeidslivet som formaliserer samarbeidet i det 4-årige opplæringsløpet. Dette inkluderer både YFF og formidling av søkere til lære plass.

Formidlingskoordinatorene er ansatt ved de videregående skolene og har rektor/avdelingsleder som nærmeste leder. De skal jobbe med både individrettede tiltak med formidling og systemrettet arbeid. De skal også kjenne til og evt. bidra til å koordinere aktiviteter i YFF. Formidlingskoordinatorene skal samarbeide tett med elevtjenesten, rådgivere, lærere, karriereveilederne m.fl. i skolen. Skolens fagpersoner er tettere på elevene og følger overgangen fra skole til bedrift for flere elever. For enkeltsøkere med behov for tilrettelegging, spesialundervisning eller søkere til grunnkompetanse kan det være behov for tidlig kartlegging av mål oppnåelse og muligheter for lære plass.

Grunnleggende for alle læreforhold er kvalifisering for lære plass gjennom oppmøte i skole/bedrift og bestått i alle fag. Samarbeid om enkeltelever og overføring av relevant informasjon er også avgjørende for å finne riktig lærebedrift og behov for fremtidig tilrettelegging for lærling/lærekandidat. Spørsmålet om kvalifisering til fremtidig arbeid er

ofte avgjørende i formidlingen av lærekandidater. Det må være realisme i opplæringen hvor konkrete mål og kvalifisering til fremtidig arbeidsliv er et viktig grunnlag for opplæringen av lærekandidater.

Formidlingskoordinators rolle i formidlingsarbeidet:

- Helhetlig ansvar for formidlingsarbeidet ved sin skole.
- Utarbeide interne rutiner i form av en lokal handlingsplan for formidlingsarbeidet, og gjøre denne kjent for alle programfaglærere og avdelingsleder på yrkesfag.
- Utarbeide strukturer for bruk av faget YFF i formidlingsarbeidet.
Kontaktlærers/faglærers rolle i dette arbeidet tydeliggjøres.
- Utarbeide rutiner for kontakt med opplæringskontor/ lærebedrifter i skolen.
- Koordinere arbeidet med søkere som skal ut som lærling/lærekandidat/praksisbrevkandidat og behov for tilrettelegging (OT/ Rådgiver/ kontaktlærer/ NAV).
- Være bindeledd mellom skolen og UTD, og delta på nettverkssamlinger i regi av fylkesrådmannen.
- Bidra til at rektor og avdelingsledere har god oversikt over formidlingen av egne elever gjennom bruk av VIGO og statistikk.

Opplæringskontorene i Trøndelag (OKIT)

Fylkeskommunen og opplæringskontorene har sterke tradisjoner om samarbeid og formelle partnerskapsavtaler. Kvalitet i fagopplæringen er felles målsetting, hvor det bygges felles merkevare for rekruttering og godkjenning av nye lærebedrifter. Opplæringskontorene kjenner arbeidslivet i Trøndelag svært godt og har også god kjennskap til opplæringskapasiteten i de ulike bransjene.

Opplæringskontorene i Trøndelag har en viktig rolle i formidlingen av lærlinger og lærekandidater. Rekruttering for å sikre næringslivets behov for fremtidig arbeidskraft er fremtredende og selvfølgelig. I tillegg er opplæringskontorene og deres medlemsbedrifter også opptatt av å ta samfunnsansvar og tilby opplæring til lærekandidater og praksisbrevkandidater med mål om grunnkompetanse.

I formidlingsarbeidet skal opplæringskontor og selvstendige lærebedrifter benytte nettportalen Vigobedrift. Portalen gir tilgang til søkerne i respektive fag, med all kontaktinformasjon og skoleopplysninger om den enkelte. Her er det også lagt til rette for å raskt tildele medlemsbedriftene denne oversikten om aktuelle søkere, og deretter gi tilbakemelding til fylkeskommunen om søkere som har fått seg læreplass eller ikke. Vi er avhengige av at alle aktører registrerer så snart en formidling er klar, slik at opplysninger om

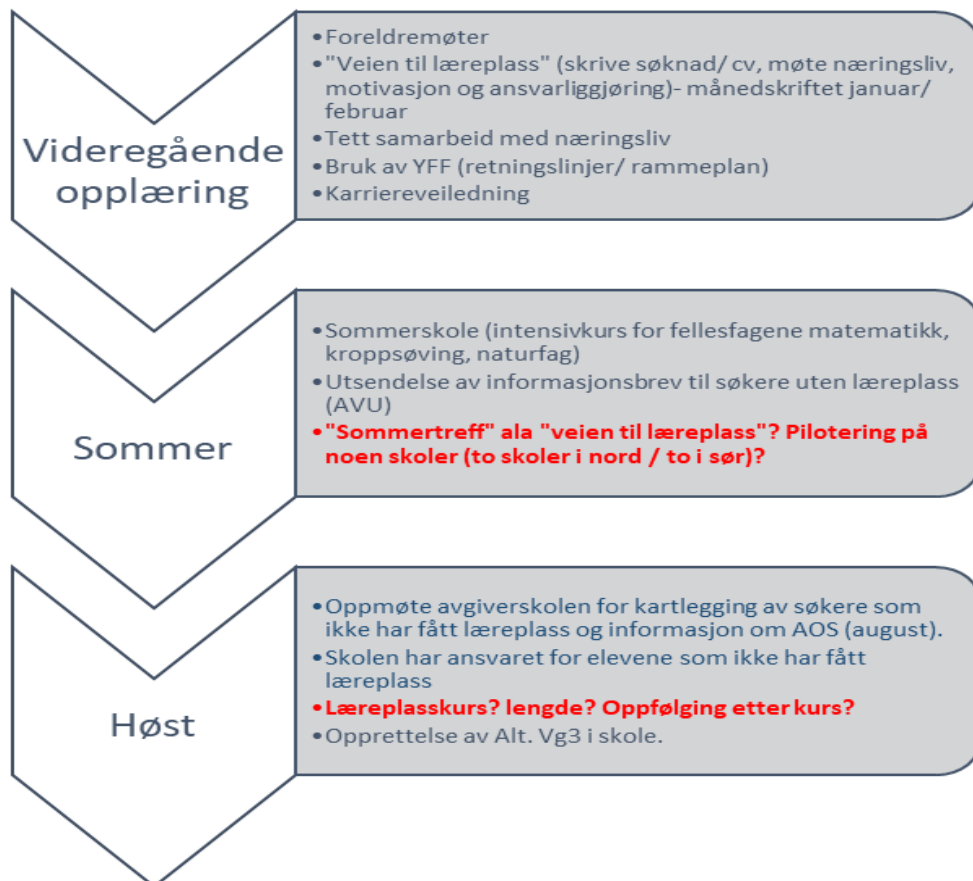

hvem som fortsatt ikke har læreplass er oppdatert. Portalen benyttes videre til å opprette og skrive ut lærekontrakter på de som har fått seg læreplass. Det er også viktig at fylkeskommunen får informasjon fra opplæringskontorene om eventuell ledig læreplasskapasitet underveis i formidlingen, og spesielt når vi går inn i avsluttende fase av formidlingen.

Overgangen fra skole og til bedrift er kritisk for mange elever, og fordrer et tett samarbeid mellom skole, bedrift, opplæringskontor og UTD. Foreldremøter og skolebesøk er viktige arenaer, som vi ønsker opplæringskontorenes deltakelse i. Videre er det viktig at opplæringskontorene sikrer at lærlingene har et godt arbeidsmiljø, blir inkludert på arbeidsplassen og at opplæringen blir gitt i samsvar med læreplanene.

Felles retningslinjer/rammeplan for YFF ved de videregående skolene skal sikre samarbeid med virksomheter og opplæringskontor der det er aktuelt og avklare roller og ansvar mellom de ulike aktørene.

Trøndelag fylkeskommune forventer at alle opplæringskontorene i Trøndelag deltar i det etablerte nettverket for opplæringskontorene. Partnerskapsavtalen som tegnes med nettverket initierer aktuelle samarbeidsområder.

Formidlingsprosessen Trøndelag

(Beskrevet prosess er et utdrag fra årshjul formidlingsprosess i Trøndelag.)

TIDSPUNKT	AKTIVITET	Kommentar
Januar	Søknadsportalen Vigo.no åpnes Søknad for videregående skole og opplæring i bedrift	
1. Februar	Søknadsfrist Søknadsfrist for lærekandidater og lærlinger med behov for tilrettelegging.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tidlig kartlegging ✓ Tidlig dokumentert behov ✓ Tidlig arbeid mot aktuelle bedrifter
Februar	Lærekandidater og søkere med behov for tilrettelegging legges ut på Vigobedrift - til de lærebedriftene som ber om det. (Formidlingskoordinatorene/avgiverskolene har ansvaret for søkere fra egen skole).	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Søkere med tilretteleggingsbehov skal være kjent for lærebedriftene
1. mars	Søknadsfrist ✓ Søknadsfrist lærlinger	
Mars/april	Informasjon om formidling til læreplass (forventninger – tilbakemeldinger). Sendes alle 1.ønske- søkerne med bruk av Questback. Info. om at de får nærmere informasjon om formidlingsprosessen i løpet av juli.	Informasjon om oppmøte på avgiverskole er tatt ut. Kan virke pasifiserende – venter på ny beskjed i august.
Fortløpende	Status formidling registreres av lærebedrifter og opplæringskontor i Vigo bedrift. (SMS-dialog med søkere er effektivt, og nytt system kan være klart 2018).	
1. mai	Siste frist for endring av søking.	Følger inntaksbestemmelser Kan bli endret

<p>Juni/juli Etter 2. termin</p>	<p>Gjennomgang av grunnlaget for å stå som søker til læreplass.</p> <p>Søkere har ikke bestått (i to fellesfag - se lokal inntaksforskrift): tas ut av formidling til læreplass</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brev til søker om endring og informasjon om mulighet for å sette opp nye ønsker (omvalg eller delkurselev i fag som ikke er bestått). <p>Liste med søkere som er stoppet, sendes skolen v. formidlingskoordinator.</p>	<p>Ny fraværsregel – hva blir konsekvensen.</p>
<p>Juni/juli</p>	<p>Informasjonsbrev med innkalling til avgiverskole.</p> <p>Brev til søkerne som ikke har fått læreplass</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppmøtedag (18. august i år) på avgiverskole– avklaring «veien videre» og informasjon om Alt. Vg3 i skole,. 	
<p>August</p>	<p>Avklaringsdag på avgiverskole.</p> <p>Søkere til læreplass som lærling (med rett), som ikke har fått kontrakt, møter på avgiverskole (nærmeste vg. skole for dem som har avgiver utenfor fylket).</p> <p>Skolen har møte med den enkelte om: Avklaring «veien videre», informasjon om Alt. Vg3 i skole, læreplasskurs (oppstart uken etterpå).</p>	
<p>1. september</p>	<p>Alle søkere til læreplass med rett til videregående opplæring, skal ha fått et tilbud (skole eller læreplass).</p> <p>Arbeidet med formidling av lærlinger og lærekandidater avsluttes. Søkere uten læreplass får tilbud om Alternativ fagopplæring i skole (Alt. Vg3 i skole).</p>	
<p>September/ November</p>	<p>Oppstart Alternativ fagopplæring i skole (Alt. Vg3 i skole).</p>	
<p>15. Oktober</p>	<p>Tilbud om fagprøve for fag med Vg3 i skole</p>	

